

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2014. június 12.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Közös kül- és biztonságpolitika — Fehéroroszországgal szemben hozott korlátozó intézkedések — Pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztása — Mentességek — Jogi szolgáltatásokkal kapcsolatos szakértői díjak kifizetése — A hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság mérlegelési jogköre — A hatékony bírói jogvédelemhez való jog — A pénzeszközök jogellenes eredetének hatása — Hiány”

A C-314/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litvánia) a Bírósághoz 2013. június 7-én érkezett, 2013. május 3-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Užsienio reikalų ministerija**,

a **Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba**

és

Vladimir Peftiev,

a **BelTechExport ZAO**,

a **Sport-Pari ZAO**,

a **BT Telecommunications PUE**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: T. von Danwitz tanácselnök, Juhász E., A. Rosas (előadó), D. Šváby és C. Vajda bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: litván.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- V. Peftiev, a BelTechExport ZAO, a Sport-Pari ZAO és a BT Telecommunications PUE képviseletében V. Vaitkutė Pavan és E. Matulionytė advokatés,
- a litván kormány képviseletében D. Kriaučiūnas és J. Nasutavičienė, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében M. Konstantinidis és A. Steiblytė, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2011. január 31-i 84/2011/EU tanácsi végrehajtási rendelettel (HL L 28., 17. o.; helyesbítés: HL L 28., 2011.2.2.) és a 2011. június 20-i 588/2011/EU tanácsi rendelettel (HL L 161., 1. o.) módosított, a Fehéroroszországra vonatkozó korlátozó intézkedésekről szóló, 2006. május 18-i 765/2006/EK tanácsi rendelet (HL L 134., 1. o., a továbbiakban: 765/2006 rendelet) 3. cikke (1) bekezdése b) pontjának az értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az Užsienio reikalų ministerija (külügyminisztérium), valamint a Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (a belügyminisztériumhoz csatolt, a pénzügyi bűncselekményeket kivizsgáló szolgálat) és V. Peftiev, a BelTechExport ZAO, a Sport-Pari ZAO, valamint a BT Telecommunications PUE (a továbbiakban: az alapügy alperesei) között az utóbbiakkal szemben elfogadott korlátozó intézkedések tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 A 765/2006 rendelet (1) preambulumbekkezdésének a szövege a következő:
„2006. március 24-én az Európai Tanács sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy a fehérorosz hatóságok nem tettek eleget a demokratikus választásokra vonatkozó [Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetbeli (EBESZ)] kötelezettségeknek, és úgy ítélte meg, hogy a 2006. március 19-i elnökválasztást alapvető szabálytalanságok jellemezték, továbbá elítélte a fehérorosz hatóságok aznapi tetteit, amelyek során békés tüntetőket tartóztattak le, akik a szabad gyülekezéshez való törvényes jogukkal élve tiltakoztak az elnökválasztás lebonyolítása miatt. Az Európai Tanács ezért úgy határozott, hogy korlátozó intézkedéseket kell bevezetni a nemzetközi választási normák megsértéséért felelős személyekkel szemben.”
- 4 A 765/2006 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése előírja az olyan pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztását, amelyek Lukasenko elnökhöz, a Fehérorosz Köztársaság bizonyos egyéb tisztviselőihez, valamint a velük kapcsolatban álló, az e rendelet I. mellékletében felsorolt természetes vagy jogi személyekhez, szervezetekhez és szervekhez tartoznak.
- 5 A 765/2006 rendelet 2. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy az e rendelet I. mellékletében felsorolt természetes és jogi személyek, szervezetek és szervek rendelkezésére vagy javára – sem közvetlenül, sem közvetve – semmiféle pénzeszköz vagy gazdasági erőforrás nem bocsátható.

6 A 765/2006 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 2. cikktől eltérve, a II. mellékletben felsorolt honlapokon feltüntetett hatáskörrel rendelkező tagállami hatóságok az általuk megfelelőnek ítélt feltételekkel engedélyezhetik egyes befagyasztott pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások felszabadítását, illetve rendelkezésre bocsátását, annak megállapítását követően, hogy a pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások:

- a) az I. vagy az IA. mellékletben felsorolt személyek és eltartott családtagjaik alapvető szükségleteinek kielégítéséhez szükségesek, beleértve a következőkkel kapcsolatos kiadásokat: élelmiszerek, lakbér vagy jelzáloghitel, gyógyszerek és orvosi ellátás, adók, biztosítási díjak és közműdíjak;
- b) kizárólag ésszerű mértékű szakértői díjak kifizetését, illetve a jogi szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos kiadások megtérítését szolgálják; [...]

[...]”

7 A 765/2006 rendelet II. mellékletében említett honlapon szereplő információk szerint a Litván Köztársaság tekintetében a hatáskörrel rendelkező hatóság az Užsienio reikalų ministerija.

8 A Tanácsnak „A korlátozó intézkedések hatékony végrehajtásának legjobb [európai uniós] gyakorlata” című dokumentumának – a 2008. április 24-i változatában – (8666/1/08. REV 1 dokumentum, a továbbiakban: legjobb gyakorlatok) 3. pontja szerint a legjobb gyakorlatokat a korlátozó intézkedéseknek a hatályos uniós joggal és az alkalmazandó nemzeti jogszabályokkal összhangban történő hatékony végrehajtására irányuló általános jellegű, nem részletes ajánlásoknak kell tekinteni. Jogilag nem kötelező erejűek, és nem értelmezhetők úgy, hogy bármilyen, az alkalmazandó uniós vagy nemzeti jogszabályokkal – beleértve az adatvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat is – összeegyeztethetetlen fellépést javasolnak.

9 A legjobb gyakorlatok C. címének „Humanitárius célú mentességek” című VII. fejezete alatt az 54. és az 55. pont szövege a következő:

„54. Ez a szakasz kizárólag az úgynevezett humanitárius célú mentességek alkalmazásával foglalkozik, amelyeknek hozzá kell járulniuk a megjelölt személyek alapvető szükségleteinek biztosításához, és nem tárgyal egyéb mentességeket (pl. jogi vagy rendkívüli kiadások).

55. Az illetékes hatóság – a rendeletek szövegével és szellemével összhangban cselekedve – az alapvető szükségletek fedezését biztosító mentességek engedélyezésekor figyelembe veszi az alapvető jogokat.”

10 A legjobb gyakorlatok C. címének az „Íránymutatások a mentességek iránti kérelmek elbírálásához” című VIII. fejezete alatt az 57. és az 59–61. pont kimondja:

„57. A megjelölt személyek vagy szervezetek – például hitelező kielégítése céljából – engedélyt kérhetnek a befagyasztott pénzeszközök vagy gazdasági erőforrásaik felhasználásához. [...]

[...]

59. A pénzeszközöket vagy gazdasági erőforrásokat megjelölt személy vagy szervezet rendelkezésére bocsátani kívánó személynek vagy szervezetnek engedélyt kell kérnie. Az ilyen kérelmek mérlegelésekor az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük többek között a kérelem alátámasztásaként benyújtott valamennyi bizonyítékot, valamint azt, hogy a kérelmező és a megjelölt személy vagy szervezet kapcsolatai nem utalnak-e arra, hogy esetleg ketten együttműködnek a befagyasztó intézkedések kijátszása érdekében.

60 A befagyasztott pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások használatára, illetve pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások rendelkezésre bocsátására irányuló kérelmek mérlegelésekor az illetékes hatóságoknak el kell végezniük az adott körülmények között szükségesnek tartott további ellenőrzéseket, amelyek között szerepelhet a bármely más érdekelt tagállammal folytatott konzultáció is. Az illetékes hatóságoknak esetleg feltételek vagy biztosítékok előírását is mérlegelniük kell annak megakadályozása érdekében, hogy a feloldott pénzeszközöket vagy gazdasági erőforrásokat a mentesség céljával összeegyeztethetetlen célra használják fel. Így például a közvetlen banki átutalást előnyben részesíthetik a készpénzfizetéshez képest.

Az engedély megadásakor szükség esetén – a rendeletekben megállapított kritériumok figyelembevételével – megfelelő feltételeket vagy korlátozásokat is mérlegelni kell (pl. a havonta rendelkezésre bocsátható pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások mennyiségére vagy viszonteladási értékére vonatkozóan). Valamennyi engedélyt írásban, és az érintett pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások használatát vagy rendelkezésre bocsátását megelőzően kell kiadni.

61 A rendeletek kötelezik az illetékes hatóságokat arra, hogy a kérelmet benyújtó személyt és a többi tagállamot tájékoztassák arról, hogy teljesítették-e a kérelmet. [...]"

Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 11 Az 588/2011 rendelet, valamint az egyes fehéroroszi tisztviselőkkel szembeni korlátozó intézkedésekről szóló 2010/639/KKBP határozat módosításáról szóló, 2011. június 20-i 2011/357/KKBP tanácsi határozat (HL L 161., 25. o.) az alapügy alpereseit felvette az uniós tagállamokban alkalmazandó korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó személyek jegyzékeibe.
- 12 E korlátozó intézkedések vitatása érdekében az alapügy alperesei egy litván ügyvédi irodához fordultak, amely az Európai Unió Törvényszéke előtt megsemmisítés iránti keresetet terjesztett elő (BelTechExport kontra Tanács, T-438/11, [HL 2011. C 290., 15. o.], Sport-Pari kontra Tanács, T-439/11, [HL 2011. C 290., 15. o.], BT Telecommunications kontra Tanács, T-440/11, [HL 2011. C 290., 16. o.] és Peftiev kontra Tanács, T-441/11, [HL 2011. C 290., 17. o.]).
- 13 2011. augusztus 3-án ezen ügyvédi iroda a nyújtott jogi szolgáltatások tekintetében négy számlát állított ki az alapügy alpereseinek a nevére, amely számlák alapján az alapügy alperesei az érintett összegeket átutalták az említett iroda bankszámlájára. Az átutalt összegeket azonban befagyasztották a kérdéses ügyvédi iroda bankszámláján, az Unió által meghatározott korlátozó intézkedéseknek megfelelően.
- 14 A 765/2006 rendelet 3. cikke rendelkezéseinek megfelelően az alapügy alperesei 2011. december 2. és 2011. december 6. között azt kérték az Užsienio reikalų ministerijától és a Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybától, hogy ne alkalmazzák a pénzügyi források befagyasztására irányuló intézkedéseket, mivel e források a szóban forgó jogi szolgáltatások díjazásához szükségesek.
- 15 2012. január 4-i határozataival az Užsienio reikalų ministerija arról döntött, hogy nem adja meg az alapügy alpereseinek a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt mentességet. E határozatokban pontosította, hogy a határozatait „valamennyi jogi és politikai körülményre figyelemmel” hozta meg. A kérdést előterjesztő bíróság utal arra, hogy az Užsienio reikalų ministerija a közigazgatási ügy vizsgálata során jelezte, hogy olyan információkat birtokol, amelyek szerint az alapügy alpereseinek az érintett ügyvédi iroda által nyújtott jogi szolgáltatások díjazására szánt pénzeszközöket jogellenesen szereztek.
- 16 2012. január 19-én a Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba határozatokat hozott, amelyekben rámutatott arra, hogy az Užsienio reikalų ministerija általi megtagadásra tekintettel nem tud hozzáférni az alapügy alperesei által benyújtott mentesség iránti kérelmekhez.

- 17 Az alapügy alperesei keresetet terjesztettek elő a Vilnius apygardos administracinis teismas (vilniusi regionális közigazgatási bíróság) előtt, és azt kérték, hogy a bíróság semmisítse meg az Užsienio reikalų ministerija 2012. január 4-i határozatait és a Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba 2012. január 19-i határozatait, valamint rendelje el, hogy utóbbiak ismételten vizsgálják meg a kérelmeiket, és az alkalmazandó jogszabályokra tekintettel hozzanak indokolással ellátott határozatokat.
- 18 2012. augusztus 27-i ítéletével a Vilnius apygardos administracinis teismas teljes terjedelmében helyt adott az alapügy alperesei keresetének, valamint ismételt vizsgálatra visszautalta kérelmeiket az Užsienio reikalų ministerijához és a Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybához.
- 19 Az Užsienio reikalų ministerija a Vilnius apygardos administracinis teismas ítélete ellen fellebbezést nyújtott be a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismashoz (Litvánia legfelsőbb közigazgatási bírósága), és ezen ítélet hatályon kívül helyezését, valamint új ítélet meghozatalát kérte. A Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba ugyancsak ilyen kérelmet nyújtott be.
- 20 Az Užsienio reikalų ministerija a kérdést előterjesztő bíróság előtt – a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdése b) pontjának szövegére támaszkodva – arra hivatkozik, hogy teljes körű mérlegelési jogkörrel rendelkezik annak eldöntése tekintetében, hogy megadja-e a mentességet, vagy sem. Ezt az értelmezést megerősíti az a tény, hogy a tagállamok más államokhoz fűződő külkapcsolatait érintő politikai kérdésekről van szó, amely területen a tagállamok hatóságainak nagyobb cselekvési szabadsággal kell rendelkezniük.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor a legjobb gyakorlatok és a Bíróság ítélkezési gyakorlatának fényében úgy véli, hogy az említett rendelkezés értelmezésének figyelembe kell vennie az alapvető jogok védelme biztosításának szükségességét, amely jogok között szerepel a bírósági jogorvoslathoz való jog. E tekintetben megállapítja, hogy a korlátozó intézkedések megsemmisítésének egyetlen lehetősége a Törvényszék előtt kereset előterjesztése, ehhez azonban a Törvényszék eljárási szabályzatának 43. és 44. cikke szerint elengedhetetlen az ügyvéd általi képviselet. A kérdést előterjesztő bíróság végül hangsúlyozza, hogy az ilyen természetű ügyekben a Törvényszék kimerítően vizsgálja a felperesek által benyújtott költségmentesség iránti kérelmeket, és költségmentességet ítél meg, amennyiben az szükséges.
- 22 E körülményekre tekintettel a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a [...] 765/2006[...] rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy az e rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott mentesség alkalmazásáért felelős hatóság teljes körű mérlegelési jogkört élvez a mentesség megadásáról történő határozathozatal során?
- 2) Amennyiben az első kérdésre nemleges válasz adandó, az említett hatóságot milyen kritériumoknak kell vezérelniük és mely kritériumok kötik a [...] 765/2006[...] rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott mentesség megadásáról történő határozathozatal során?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a [...] 765/2006[...] rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy az említett mentesség megadásáért felelős hatóság a kért mentesség megadására vonatkozó értékelés elvégzése során jogosult vagy köteles figyelemmel lenni többek között arra, hogy a kérelmet benyújtó kérelmezők alapvető jogaiknak (a jelen ügyben a bírósági jogorvoslathoz való jognak) kívánnak érvényt szerezni, ugyanakkor azonban azt is biztosítani kell, hogy a konkrét ügyben, amennyiben a mentességet megadja, ne hiúsuljon meg az előírt szankció célja, és hogy a mentességgel ne éljenek vissza (például, ha a jogorvoslat biztosítására szánt pénzüsszeg nyilvánvalóan aránytalan a nyújtott jogi szolgáltatások nagyságrendjéhez képest)?

- 4) Úgy kell-e értelmezni a [...] 765/2006[...] rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy az említett rendelkezésben meghatározott mentesség megtagadásának igazolására alkalmas egyik indok lehet azon pénzeszközök megszerzésének jogellenessége, amelyek felhasználása tekintetében a mentességet alkalmazzák?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első, második és harmadik kérdéstről

- 23 A kérdést előterjesztő bíróság az együttesen vizsgálandó első, második és harmadik kérdésével lényegében arra keres választ, hogy a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell-e értelmezni, hogy amikor az e rendelkezésnek megfelelően benyújtott mentesség iránti kérelemről határoz olyan kereset előterjesztése érdekében, amelynek tárgya az Unió által előírt korlátozó intézkedések jogszerűségének vitatása, a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság teljes körű mérlegelési jogkörrel rendelkezik, nemleges válasz esetében pedig melyek azok a tényezők és kritériumok, amelyeket e hatóságnak figyelembe kell vennie.
- 24 Meg kell állapítani, hogy amikor a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdése b) pontjának megfelelően a befagyasztott pénzeszközök felszabadítására irányuló kérelemről határoz, az uniós jogot hajtja végre. Ebből következően tiszteletben kell tartania az Európai Unió Alapjogi Chartáját (a továbbiakban: Charta), annak 51. cikke (1) bekezdésének megfelelően.
- 25 Mivel a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdése b) pontjának a célja a jogi szolgáltatásokhoz való hozzáférés megkönnyítése, azt tehát a Charta 47. cikkéből eredő követelményeknek megfelelően kell értelmezni. A Chartának a hatékony jogorvoslathoz való jogról szóló 47. cikke második bekezdésének második mondata előírja, hogy mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselő igénybevételéhez. Az említett cikk harmadik bekezdése különösen előírja, hogy azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van.
- 26 Ekképpen a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját a Charta 47. cikkének megfelelően kell értelmezni, amennyiben a pénzeszközök befagyasztása nem járhat azzal a következménnyel, hogy az megfosztja a személyeket – akiknek, illetve amelyeknek a pénzeszközeit befagyasztották – az igazságszolgáltatáshoz való hatékony hozzáféréstől.
- 27 A jelen esetben emlékeztetni kell arra, hogy az Európai Unió Bírósága alapokmánya 19. cikkének harmadik bekezdése és a Törvényszék eljárási szabályzata 43. cikke 1. §-ának első bekezdése szerint az alapügy alperesei által előterjesztetthez hasonló és az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban kérdés tárgyát képező keresetlevelet csak ügyvéd írhatja alá.
- 28 A Bíróság alapokmányának 19. cikke által támasztott követelmények oka azon tényben rejlik, hogy az ügyvédnek mint az igazságszolgáltatás érdekében közreműködő személynek az a feladata, hogy függetlenségének teljes fenntartásával és az igazságszolgáltatás elsődleges érdekeit figyelembe véve jogi segítséget nyújtson az ügyfél részére (lásd ebben az értelemben: AM & S Europe kontra Bizottság ítélet, 155/79, EU:C:1982:157, 24. pont; Akzo Nobel Chemicals és Akros Chemicals kontra Bizottság ítélet, C-550/07. P, EU:C:2010:512, 42. pont, valamint Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej és Lengyelország kontra Bizottság ítélet, C-422/11. P és C-423/11. P, EU:C:2012:553, 23. pont). A Bíróság egyébiránt már megállapította, hogy mivel a Bíróság alapokmánya vagy eljárási szabályzata e kötelezettség alól semmilyen mentességet vagy kivételt nem ír elő, a felperes által saját kezűleg aláírt keresetlevél bemutatása nem elegendő a kereset előterjesztéséhez (lásd: Correia de Matos kontra Parlament végzés, C-502/06. P, EU:C:2007:696, 12. pont).

- 29 E tényezőkből következik, hogy amikor a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdése b) pontjának megfelelően a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztására vonatkozó mentesség iránti kérelemről határoz, nem rendelkezik teljes körű mérlegelési jogkörrel, hatásköreit azonban úgy kell gyakorolnia, hogy tiszteletben tartja a Charta 47. cikke második bekezdésének második mondatában előírt jogokat és az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben a korlátozó intézkedések jogszerűségének vitatására irányuló kereset előterjesztéséhez szükséges ügyvéd általi képviselet elengedhetetlen jellegét.
- 30 A litván kormány azt állítja, hogy a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett mentesség megadásának a megtagadása önmagában nem sérti a hatékony bírói jogvédelemhez való jog érdemét, még akkor sem, ha a természetes vagy jogi személy – aki, illetve amely a jogi szolgáltatásokat nyújtja – rendelkezhet azokkal a pénzügyi forrásokkal, amelyek a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztására irányuló intézkedés feloldása után neki járnak. Mindazonáltal ezen érv az előterjesztett kereset sikerének előfeltevésén alapul, noha az ilyen kereset sikertelenül is végződhet. Egyébiránt a tagállam nem írhatja elő a jogi szolgáltatásokat nyújtó személynek, hogy ilyen kockázatot és ilyen pénzügyi költséget vállaljon, miközben a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja előírja a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztására vonatkozó mentesség megadását az ésszerű szakértői díjak kifizetésének és a jogi szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos kiadások megtérítésének biztosítása érdekében.
- 31 A litván kormány arra vonatkozó kifogását tekintve, hogy az alapügy alperesei az ügyvéd általi segítségnyújtás érdekében a nemzeti jog által előírt költségmentességet kérhetnek, meg kell állapítani, hogy az uniós jogalkotó a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjával olyan koherens rendszert hozott létre, amely lehetővé teszi a Charta 47. cikke által garantált jogok tiszteletben tartásának biztosítását, tekintet nélkül a pénzeszközök befagyasztására. Amikor az e rendelet I. mellékletét képező jegyzékben említett személynek a számára szükséges jogi szolgáltatásokban kell részesülnie, a befagyasztás következtében nem tekinthető e szolgáltatásoktól megfosztottnak, hanem éppen ellenkezőleg, ennek érdekében kell kérnie bizonyos befagyasztott pénzeszközök vagy erőforrások felszabadítását, amennyiben az e rendelkezésben előírt valamennyi feltétel teljesül. Magával az említett 3. cikk (1) bekezdésének b) pontjával ellentétes az, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság azon indokból tagadja meg a pénzeszközök felszabadításának engedélyezését, hogy az ilyen személy költségmentességet kérhetne.
- 32 Azokat a kritériumokat tekintve, amelyeket a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságnak figyelembe kell vennie a mentesség iránti kérelem elbírálásakor, meg kell állapítani, hogy a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja a pénzeszközök használatához kapcsolódó korlátozásokat ír elő, ugyanis a pénzeszközök kizárólag ésszerű mértékű szakértői díjak kifizetését, illetve a jogi szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos kiadások megtérítését szolgálhatják.
- 33 Végül a felszabadított pénzeszközök felhasználásának legmegfelelőbb ellenőrzése érdekében a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság figyelembe veheti a legjobb gyakorlatok C. címének a humanitárius célú mentességekre vonatkozó VII. fejezetében előírt ajánlásokat, amelyek értelemszerűen alkalmazandók az alapügyben kérdéses mentesség iránti kérelemre, amennyiben a kérelem célja az alapügy alpereseit érintő korlátozó intézkedésekkel szembeni kereset előterjesztésével a hatékony bírói jogvédelemben való részesülés. A legjobb gyakorlatok szerint a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság meghatározhatja az általa megfelelőnek ítélt feltételeket többek között annak biztosításához, hogy a kiszabott szankció célja továbbra is megmaradjon, valamint hogy a nyújtott mentességgel ne éljenek vissza. E hatóság a készpénzfizetéssel összehasonlítva különösen a banki átutalásoknak biztosíthat elsőbbséget.

- 34 Ezen tényezőkre figyelemmel az első, második és harmadik kérdésre a következőképpen kell válaszolni:
- A 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy amikor az e rendelkezésnek megfelelően benyújtott mentesség iránti kérelemről határoz olyan kereset előterjesztése érdekében, amelynek tárgya az Unió által előírt korlátozó intézkedések jogszerűségének vitatása, a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság nem rendelkezik teljes körű mérlegelési jogkörrel, hatásköreit azonban úgy kell gyakorolnia, hogy tiszteletben tartja a Charta 47. cikke második bekezdésének második mondatában előírt jogokat és a Törvényszék előtt az ilyen kereset előterjesztéséhez szükséges ügyvéd általi képviselőlet elengedhetetlen jellegét.
  - A hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság jogosult annak ellenőrzésére, hogy a pénzeszközök – amelyeknek a felszabadítását kérték – kizárólag ésszerű mértékű szakértői díjak kifizetését, illetve a jogi szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos kiadások megtérítését szolgálják. Az általa megfelelőnek ítélt feltételeket is meghatározhatja többek között annak biztosításához, hogy a kiszabott szankció célja továbbra is megmaradjon, valamint hogy a nyújtott mentességgel ne éljenek vissza.

A negyedik kérdésről

- 35 Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezésben meghatározott mentesség megtagadásának igazolására alkalmas egyik indok lehet azon pénzeszközök megszerzésének jogellenessége, amelyek felhasználása tekintetében a mentességet alkalmazzák.
- 36 Ahogy azt az alapügy alperesei és az Európai Bizottság is megállapítja, a jogellenesen szerzett pénzeszközök lefoglalása vagy elkobzása az uniós jogból és a nemzeti jogból eredő különböző szabályozások alapján történhet.
- 37 E szabályozások különböznek a 765/2006 rendeletről, amelynek alapján az alapügy alpereseinek a pénzeszközeit befagyasztották. E rendelet tárgya ugyanis nem a pénzeszközök jogellenes szerzésének a szankcionálása, hanem – ahogy az az (1) preambulumbekzdéséből kitűnik – korlátozó intézkedések bevezetése Fehéroroszországban a 2006. március 19-i választások alkalmával a nemzetközi választási normák megsértéséért felelős személyekkel szemben.
- 38 Az alapügy alperesei pénzeszközei és gazdasági erőforrásai befagyasztásának tehát a 765/2006 rendelet rendelkezéseinek megfelelően kell történnie, amely előírja a pénzeszközök és gazdasági erőforrások e befagyasztásának módjait, valamint az e pénzeszközökre és e gazdasági erőforrásokra alkalmazandó rendszert.
- 39 Ekképpen a jogi szolgáltatások díjazása érdekében a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztására vonatkozó mentességet a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdése b) pontjának megfelelően kell értékelni, amely nem utal a pénzeszközök eredetére, valamint esetleges jogellenes megszerzésükre.
- 40 Következésképpen a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amikor a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztása az említett rendeleten alapul, a jogi szolgáltatások díjazása érdekében a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztására vonatkozó mentességet e rendelkezésnek megfelelően kell értékelni, amely nem utal a pénzeszközök eredetére, valamint esetleges jogellenes megszerzésükre.

A költségekről

- 41 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A 2011. január 31-i 84/2011/EU tanácsi végrehajtási rendelettel és a 2011. június 20-i 588/2011/EU tanácsi rendelettel módosított, a Fehéroroszországra vonatkozó korlátozó intézkedésekről szóló, 2006. május 18-i 765/2006/EK tanácsi rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy amikor az e rendelkezésnek megfelelően benyújtott mentesség iránti kérelemről határoz olyan kereset előterjesztése érdekében, amelynek tárgya az Európai Unió által előírt korlátozó intézkedések jogszerűségének vitatása, a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság nem rendelkezik teljes körű mérlegelési jogkörrel, hatásköreit azonban úgy kell gyakorolnia, hogy tiszteletben tartja az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikke második bekezdésének második mondatában előírt jogokat és az Európai Unió Törvényszéke előtt az ilyen kereset előterjesztéséhez szükséges ügyvéd általi képviselést elengedhetetlen jellegét.

A hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság jogosult annak ellenőrzésére, hogy a pénzeszközök – amelyeknek a felszabadítását kérték – kizárólag ésszerű mértékű szakértői díjak kifizetését, illetve a jogi szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos kiadások megtérítését szolgálják. Az általa megfelelőnek ítélt feltételeket is meghatározhatja többek között annak biztosításához, hogy a kiszabott szankció célja továbbra is megmaradjon, valamint hogy a nyújtott mentességgel ne éljenek vissza.

- 2) A 84/2011 végrehajtási rendelettel és az 588/2011 rendelettel módosított 765/2006 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amikor a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztása az említett rendeleten alapul, a jogi szolgáltatások díjazása érdekében a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztására vonatkozó mentességet e rendelkezésnek megfelelően kell értékelni, amely nem utal a pénzeszközök eredetére, valamint esetleges jogellenes megszerzésükre.

Aláírások